

seiend: किं मेरेः पार्श्वगा वयम् HARIV. 10446. शशको निशि वामपार्श्वगः zur Linken stehend VARĀH. BRH. S. 87, 21. विन्ध्यान्नपार्श्वगा देशाः seitwärts vom Vindhya gelegen 16, 2.

पार्श्वगत (पार्श्व + गत) adj. zur Seite stehend, begleitend: मरुदेवः पितृवने गणैः पार्श्वगतेरिव (परिवृतः) R. 3, 31, 10. RAGH. 16, 57. सव्यपार्श्वगतदृष्टयः zur Linken gerichtet VARĀH. BRH. S. 92, 9.

पार्श्वगमन (पार्श्व + ग) n. das zur-Seite-Gehen, Begleiten: तत्^० KATHĀS. 29, 29.

पार्श्वचर (पार्श्व + चर) m. Begleiter, pl. Gefolge RAGH. 9, 72, 14, 29. KATHĀRĀVYA in Z. d. d. M. G. 14, 574, 18.

पार्श्वर्तम् (von पार्श्व) adv. aus —, von —, an der Seite; seitwärts, abseits NIR. 4, 3. gaṇa आद्यादि zu P. 5, 4, 44, VĀRTI. VS. 21, 43. TBa. 4, 1, 5, 9. TS. 6, 3, 9, 2. पुरस्तात्पार्श्वतश्चपालमुपनिदधाति ÇAT. Bn. 3, 7, 4, 5, 4, 3, 9, 7. 6, 8, 1, 7. स देवेभ्यः पार्श्वत इव चचार ÇĀKṢH. Ça. 14, 50, 4. पार्श्वतो निषादग्रामस्य वसेत् LĪTĪ. 3, 2, 8. KĪTĪ. Ça. 16, 6, 19. 25, 10, 7. MBh. 7, 1505. SUND. 3, 25, 27. R. 1, 64, 6. KATHĀS. 32, 99. Spr. 23. प्रायेण भूमिपतयः प्रमदा लताश्च पत्पार्श्वतो भवति तत्परिवेष्टयति 404. RAGH. 19, 31. H. 1228. विलोक्य PRAB. 37, 9.

पार्श्वर्तीय (von पार्श्वतम्) adj. zur Seite befindlich, seitwärts gelegen gaṇa गृहादि zu P. 4, 2, 138. KĀr. 2 zu P. 4, 3, 60.

पार्श्वद (पार्श्व + 1. द) m. Begleiter, pl. Gefolge (Jmd seine Seite zuehend) MBh. 9, 2546. 13, 1397. 1399.

पार्श्वदाह (पा^० + दाह) m. ein brennender Schmerz in der Seite VJUTP. 220.

पार्श्वदेश (पार्श्व + देश) m. Seite H. 63.

पार्श्वनाथ (पार्श्व + नाथ) m. = पार्श्व N. pr. eines Arhant's bei den Āina ÇATR. 14, 96. COLERA. Misc. Ess. II, 317.

पार्श्वपरिवर्तन (पार्श्व + प^०) n. das sich-Umdrehen auf die andere Seite (beim Schläfe); so heisst ein Festtag am 11ten Tage der lichten Hälfte im Monat Bhādra, weil sich an diesem Tage Viṣṇu im Schläfe umdreht. As. Res. 3, 290.

पार्श्वपरिवर्तिन् (पार्श्व + प^०) adj. an Jmdes Seite sich befindend, — gehend: मातृ^० RAGH. 11, 9.

पार्श्वपिपल (पार्श्व + पि^०) n. eine Art Haritaki, = गजकुंडु im Hindi BHĀVAPR. im ÇKDR.

पार्श्वभङ्ग s. u. भङ्ग.

पार्श्वभाग (पार्श्व + भाग) m. Seite, Flanke (eines Elefanten) AK. 2, 8, 3, 8.

पार्श्वरुज् (पार्श्व + रुज्) f. Seitenschmerz SUÇA. 4, 165, 9.

पार्श्वर्ल adj. (मत्वर्थे) von पार्श्व gaṇa सिध्मादि zu P. 5, 2, 97.

पार्श्ववक्त्र (पार्श्व + व^०) adj. das Gesicht auf der Seite habend; m. N. eines Wesens im Gefolge des Çiva HARIV. 14851.

पार्श्ववर्तिन् (पार्श्व + व^०) adj. subst. an Jmdes Seite stehend, Begleiter, pl. Gefolge RAGH. 19, 14. भूतेश्वर^० 2, 46. 8, 39. PRAB. 110, 4.

पार्श्वविवर्तिन् (पार्श्व + वि^०) adj. an Jmdes Seite seiend, bei Jmd lebend: आसीद्वासवदत्ता च पित्रोः विवर्तिनी KATHĀS. 19, 101.

पार्श्वशय (पार्श्व + शय) adj. auf der Seite liegend P. 3, 2, 15, VĀRTI. 1.

पार्श्वशायिन् (पार्श्व + शा^०) adj. dass., Bez. eines best. Standes des Mondes: स्थान युगमिति याम्योत्तरायतम् — युगमेव याम्यकोट्यौ किंचित्तुङ्गं स

पार्श्वशायीति VARĀH. BRH. S. 4, 18.

पार्श्वभूल (पार्श्व + भूल) m. stechender Schmerz in der Seite SUÇA. 4, 173, 5. 2, 461, 19. ०ञ 1, 218, 10.

पार्श्वसंस्थ (पार्श्व + सं^०) adj. auf der Seite liegend VER. in LA. 11, 4.

पार्श्वसूत्रक (पा^० + सूत्र) eine Art Schmuck VJUTP. 139.

पार्श्वस्थ (पार्श्व + स्थ) adj. f. आ an Jmdes Seite —, daneben stehend, sich in der Nähe von — aufhaltend: यस्य मन्त्री च गोप्ता च पार्श्वस्थो किं जनार्दनः MBh. 7, 9644. R. 3, 40, 21. Spr. 728. KATHĀS. 38, 149. लोकालोकादिपार्श्वस्थास्तामस्याः कृत्तिका वयम् RĀGA-TAR. 1, 137. m. der Gehülfe des Schauspielers H. 330.

पार्श्वस्थित (पार्श्व + स्थित) adj. dass. RĀGA-TAR. 8, 1830.

पार्श्वानुचर (पार्श्व + अनु^०) m. Begleiter RAGH. 2, 9.

पार्श्वयात (पार्श्व + घ्रायात) adj. herangetreten KATHĀS. 43, 211.

पार्श्वान्न (पार्श्व + घ्रात्न) adj. zur Seite stehend, daneben stehend, anwesend KATHĀS. 18, 407.

पार्श्वीसीन (पार्श्व + घ्रासीन) adj. zur Seite sitzend KATHĀS. 29, 5.

पार्श्वीस्थान्, ०स्थि (पार्श्व + स्थि^०) n. Rippe AK. 2, 6, 2, 20. H. 627.

पार्श्विक (von पार्श्व) m. 1) Gaukler ÇADDĪRTHAK. bei WILB. = पार्श्वक 2. der auf unredliche Weise Geld erwirbt HĀR. 44. — 2) N. pr. eines alten buddhistischen Lehrers (Patriarchen) HIUEN-TSANG I, 103. 113. LIA. II, 839. Anh. v.

पार्श्वकादशी (पार्श्व + क^०) f. ein best. Festtag, = पार्श्वपरिवर्तन ÇKDR. पार्श्वोदप्रिय (पार्श्व - उदर + प्रिय) m. Krebs (ein Freund der Seiten und des Bauches!) H. 1332.

पार्श्व्य (von पार्श्व) Schol. zu VS. PRĀT. 1, 104. m. du. so v. a. Himmel und Erde NAIGH. 3, 30, v. l. für पार्श्वी. — Vgl. घृतःपार्श्व्य.

पार्श्वकि m. patron. PRAVARĀDH. in Verz. d. B. H. 58, 24.

पार्श्वत (von पृषत) 1) adj. von der bunten Gazelle stammend SUÇA. 2, 276, 6. मांस M. 3, 269. JĀLĀ. 1, 257. MBh. 13, 4246. वज्र aus dem Fell der bunten Gazelle gemacht KAUC. 37. — 2) m. patron. des Drupada und dessen Sohnes Dhṛṣṭadyumna MBh. 1, 5462. 6333. 5, 57. 725. 2145. 7398. 7405. 7548. 14, 1789. f. ई patron. der Draupadi TRIK. 2, 8. 18. H. an. 3, 281. MBu. 1, 6405. — 3) f. ई a) N. zweier Pflanzen: Boswellia thurifera und = जीवनी H. an.; vgl. पार्वती. — b) Bein. der Durgā H. an.; falsche Lesart für पार्वती.

पार्श्वद = परिषद (1), गोष्ठी Versammlung TRIK. 2, 7, 5. pl. das Gefolge eines Gottes: रुद्रपार्श्वदा गणाः BHĀG. P. 3, 6, 29. मधुद्विषः पार्श्वप्रधानी 4, 12, 21. — Vgl. पर्वद.

पार्श्वद (von पर्वद) 1) m. = परिषद ÇADDAR. im ÇKDR. zu Jmdes Gesellschaft gehörend, Begleiter, pl. Gefolge (insbes. eines Gottes): प्रमथाः पार्श्वदा गणाः H. 201. भवस्य HARIV. 9906. fg. रतो हो पार्श्वदा मन्त्रम् (Viṣṇu spricht) BHĀG. P. 3, 16, 2. 4, 12, 24. 27, 18. 28, 16. 6, 1, 30. 4, 89. LALIT. ed. Calc. 313, 11. sg. Gefolge: निरीह्य स्ववलां वीर्यं पार्श्वदं वृत्रनाशनः HARIV. 7252. viell. Rathsherr, ein vornehmer Mann SUÇA. 1, 323. 7. — 2) n. ein von einer grammatischen Schule anerkanntes Lehrbuch: पदप्रकृतीनि सर्वचरणानां पार्श्वदानि NIR. 1, 17. MÜLLER, SL. 128. fgg. Ind. St. 3, 269. 4, 217. — 3) Bez. eines best. Werkes über Cerimonial Verz. d. B. H. No. 247.